Nr.
't Buitenblad

NIEUWSBRIEF VAN VERENIGING LANDSCHAPSBEHEER VLEUTEN - DE MEERN

Nr 78 zomer 2026

In wat app-verkeer een tijdje geleden, kwamen libellen en egels aan bod. Er was even wat twijfel waarover een stukje te schrijven, maar omdat wij zelfs een libellenbaan in de Buitenhof bezitten en dat die veel onderhoud/beheer vraagt, nu wat aandacht in dit Buitenblad voor de libel.

Libellen – Orde: Odonata

Tot de libellen behoren 2 groepen: de **echte libellen** en de **(water)juffers**.
In Nederland zijn er zo'n 70 soorten bekend.

Verschil tussen echte libel en juffer.
Echte libellen hebben een steviger bouw en een fors achterlijf; juffers hebben een slank achterlijf.
Echte libellen hebben vleugels openstaan, wanneer ze zitten; bij juffers zijn ze dichtgeklapt op de rug.
Echte libellen hebben 2 grote, samengestelde ogen boven op de kop; bij juffers staan ze ver uit elkaar.
Libellen zijn vaak bij water te vinden, omdat hun larven daarop zijn aangewezen. Ze zijn uitstekende indicatoren voor kwaliteit van het water. Relatief weinig soorten libellen hebben als biotoop stromend water, omdat hun larven zuurstofrijk water nodig hebben. Beekjuffers, bronlibellen en rombouten zijn voorbeelden van libellen, die daar te vinden zijn. Veel meer soorten verkiezen stilstaand water van plassen, poelen, vijvers en sloten. Hun larven leven in de vlakkere oeverzones en tussen waterplanten. En die brengen het grootste deel van hun leven onder water door. Afhankelijk van de soort vervellen ze 9 tot 17 keer, waarbij ze steeds iets meer op hun volwassen vorm gaan lijken. Er zijn soorten die maximaal vijf jaar onder water verblijven. Ze zijn zeer vraatzuchtig en jagen op kleine waterdiertjes en zelfs kleine visjes. Zelf worden ze opgegeten door vissen, kikkers en zelfs door soortgenoten.

Paardenbijter

Als een libel het water verlaat voor een laatste

Inhoud:

Pag. 1+ 2: Libellen
Pag. 3: Van de Vergadertafel
Pag. 4: De Stamboom en de veiligheidskast
Pag. 5: : Het Schootsveldje
Pag. 6: De excursie naar de Biesbosch
Pag. 7: Foto's

Met dank aan diverse leden voor de foto's die in dit Buitenblad zijn geplaatst.
Foto's van het veldwerk zien? Klik *hier*
Foto's van bijzondere activiteiten zien? Klik *hier*

Bijdragen aan het Buitenblad zijn van harte welkom.
Mail deze naar wv@landschapsbeheervleutendemeern.nl

Agenda
26 september
Excursie

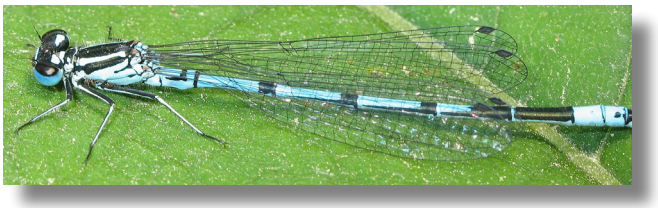
Lantarentje

Bruinrode heidelibel

Platbuik (man)

Azuurwaterjuffer

vervelling, duurt het uren om op te drogen. Dat is nodig om te kunnen vliegen. Wanneer ze eenmaal vliegen, zijn libellen moeilijk te verschalken. Toch zijn er vogels, die dat lukt, zoals zwaluwen en boomvalken. Ook komt er onder libellen kannibalisme voor. Muggen, vliegen, kleine motten en vlinders staan op het menu van de libel. Hoewel ze er vervaarlijk uitzien, zijn ze voor de mens niet gevaarlijk. Alleen heel grote soorten, zoals de grote keizerlibel, hebben sterke kaken; maar die zullen alleen bijten als je ze zelf pakt en je vinger hard tegen hun mond duwt als in een reflex. Libellen zijn niet giftig.

Evolutie

De oudste vondsten van libelachtigen stammen van zo'n 320 miljoen jaar geleden. Deze dieren hadden een spanwijdte van 60 cm en leefden in bosrijk gebied. Waarschijnlijk waren deze dieren de voorouders van alle gevleugelde insecten. De eerste vertegenwoordigers van de huidige libellen dateren van zo'n 150 miljoen jaar geleden en zijn in de bouw en levenswijze waarschijnlijk niet veel veranderd.

Hans van Zuylen trof begin augustus meerdere exemplaren van de Bruinrode heidelibel [zie foto] in de Buitenhof aan.
Andere soorten, die we volgens deskundigen bij de libellenbaan zouden kunnen aantreffen, zijn:
Klein en dun: het Lantaarntje (klein blauwzwarte juffer met opvallend blauw "lantaarntje" achterop).
De Azuurwaterjuffer (is helderblauw met zwarte tekeningen).
Groot en stevig: de Paardenbijter (heeft blauwe, gele en bruine kleuren).
De Platbuik (heeft een breed, afgeplat achterlijf; man blauw en vrouw bruin).
Ook de Vroege glazenmaker, Grote keizerlibel en Gewone oeverlibel zijn soorten, die je dan niet over het hoofd ziet, gezien hun grootte.
Bronnen:
Wikipedia
website van de Vlinderstichting

Hans van Aartrijk

Van de Vergadertafel

Verslag van de BV van 1 juli

De belangrijkste punten:

Opening Schootsveldje
Op 3 juli wordt het Schootsveldje officieel geopend
Daarbij zal Susanne Schilderman, wethouder Groen in Utrecht, de openingshandeling verrichten.
Voorafgaand daaraan zal Dries bij het door het Jan Grimbergenfonds gefinancierde hek een welkomstwoord houden. Uiteraard is iedereen daarbij welkom. Ook zal een aantal bewoners van Blauwkapel deze ceremonie bijwonen. Van de aanwezigen zal een groepsfoto gemaakt worden.

Cursus kettingzagen
De cursus is uitgebreid van aanvankelijk twee dagen naar drie. Daarbij zijn er twee dagen in november en de laatste is dan in december. De cursus wordt begeleid door Piet en hij zal de vinger aan de pols houden waar nodig en de deelnemers informeren.

Hampoort
Dries, Ruud en Jan G. hebben een gesprek gehad met een aantal bewoners. De Stichtse Groenlanden laten het gebied nu onderhouden door Staatsbosbeheer maar dat geeft hoge kosten.
Om de boel enigszins te stroomlijnen is er een gesprek met deze organisatie gepland op 3 september. Daarbij zal onze rol ter sprake komen.
De bestemming van het gebied is recreatie. Maar het is zo groot dat er voor ons geen grote rol weggelegd kan zijn. Bovendien zijn de gedachten van de bewoners over het beheer niet de onze. Deze willen het gebied in eigen beheer en zouden er ook een horecagelegenheid willen.
Wij zullen ons afwachtend opstellen.

Ledenwerving
Er is een nieuweling die nogal wat weerstand oproept. Zijn naam is Max. Zijn houding zorgt voor weerstand. We besluiten het nog even aan te zien.
Ruud geeft aan dat er binnenkort een dame kennis komt maken. Daarnaast is via Peter van Rheenen nog een jongere dame op komst voor een kennismaking.
Henny geeft aan dat hij gebeld is door iemand die interesse heeft in het technische werk.
Daar heeft hij binnenkort een gesprek mee. Deze persoon is door de spandoeken in het park op de hoogte gesteld van de vacature.

Technische zaken:
Er wordt een door Stitu gesubsidieerde brandstofkast besteld. Die maakt het aanhouden van een grotere voorraad benzine mogelijk dan de eis van de verzekering 25 liter. Het kan even duren voordat die geleverd kan worden.

Alle materialen zijn door Geco weer onderworpen aan de jaarlijkse keuring. Alleen een nauwelijks gebruikte stroomhaspel moet voorzien worden van een nieuwe stekker.

De brandblussers zijn door Link nagekeken en waar nodig vanwege de maximale gebruiksleeftijd vervangen.

Schoonmaak Buitenplaats
Gonnie zal voortaan de Buitenplaats schoonmaken in de week voor een bestuursvergadering
Dus één keer in de 6 weken. Dat zal dan een grote beurt betreffen.

Spandoeken
Er zijn 5 spandoeken gedrukt die de Vrienden in het Maximapark op zullen hangen. Op de doeken wordt opgeroepen je bij de in het park actieve vrijwilligersgroepen aan te sluiten

Afscheid Adrian:
Helaas heeft ons Canadese vriend Adrian besloten weer terug te gaan naar zijn homeland. Om afscheid te nemen heeft hij een brief geschreven die elders in dit blad afgedrukt is. Het gaat je goed Adrian! We zullen je missen.

Excursie 26 september
Hans en Franka hebben een mooi programma samengesteld die een leuke en onderhoudende dag beloven. Omdat deze dag elders in het blad besproken wordt gaan we er hier nu niet verder op in.

Rondvraag:
Frans heeft ons gewezen op de beveiliging van de nieuwe aanhanger. Deze is vrij makkelijk te stelen als hij zoals vaak onbeheerd aan de weg staat. We gaan kijken hoe we die op een gebruiksvriendelijke manier kunnen beveiligen.

Dat waren de belangrijkste punten.
Volgende vergadering 30 september.
De vergadereing van augustus is afgelast. Er waren geen urgente agendapunten

Tekst: Henny

De Boomstam:

door

Gria Verweij

Hallo medelandschapbeheerders Vleuten de Meern,

Mijn naam is Gria Verweij. Voor velen een wat vreemde voornaam, maar mijn vader wilde mij graag naar zijn moeder vernoemen: Grietje. Maar Grietje als roepnaam zagen mijn ouders niet zo zitten en toen bedachten ze Gria, waar ik zeer tevreden mee ben.

Ik ben getrouwd met Walter en we hebben een zoon, Ruben, die al enkele jaren in Rotterdam woont. We wonen in Utrecht, op loop-/fietsafstand van de werkschuur, dus dat is erg praktisch.

Mijn werkzame leven heb ik in het ziekenhuis doorgebracht. Eerst op de afdeling neurologie in het Diakonessenhuis. Later ben ik overgestapt naar de afdeling neurochirurgie van het Academisch Ziekenhuis in Utrecht (AZU). Na het behalen van mijn intensive care diploma ben ik overgestapt naar de afdeling IC van het AZU. Daarna heb ik bijna 30 jaar op de intensive care van het UMC gewerkt.

Op mijn 64ste ben ik gestopt met het werk bij het UMC, Thuis voelde ik onrust en wilde graag vrijwilligerswerk doen om fysiek bezig te blijven. Werk dat lichamelijk wat energie kost, zoals ik gewend was.

In de bibliotheek van Vleuterweide ontmoette ik toen, bij een presentatie van vrijwilligersorganisaties, mensen van Landschapsbeheer Vleuten de Meern en zo is het balletje gaan rollen

Nu kan ik gezellig buiten werken, zagen en kloven.

's Winters soms koffiedrinken tussen de koeien. Wat me doet denken aan vroeger. Ik ben namelijk opgegroeid op een boerderij in Linschoten. We hadden koeien, varkens en schapen.

's Zomers maai en hooiwerk. Deze afwisseling vind ik erg leuk en dat je op voor mij onbekende plaatsen komt kan ik erg waarderen.

Het stokje geef ik over aan Martijn.

Veiligheidskast

We hebben sinds kort een door de Stitu gefinancierde opslagkast voor brandbare spullen.
Tot nu toe mochten we door wettelijke en dus ook verzekeringseisen niet meer dan 25 liter brandbaar vloeistoffen opslaan. Dat maakte het vooral in de zomer lastig: de maaimachines lusten wel wat en er zijn projecten, zoals de Buitenhof, die een flinke hoeveelheid benzine nodig hebben.
Vorig jaar zijn er in totaal 30 kannetjes van 5 liter gekocht. Dat is dus 150 liter en toen hadden we de hooikeerder nog niet het hele jaar. Nu zal het verbruik nog hoger liggen. Niet zo gek dus om aan een andere mogelijkheid te denken. Die ligt in het aanschaffen van 60 litervaten en die in een kast te plaatsen die 90 minuten brandvertragend is. Als je die kast hebt voldoe je aan de wettelijke regels om meer brandstof op te mogen slaan. Gelukkig zag ook de Stitu het probleem en zoals vaker waren zij bereid om ons uit de brand te helpen met een volledige financiering.

Hoe werkt de bescherming: de kast is erg zwaar. In de dikke metalen wanden zit brandvertragend gips en dat weegt nogal wat. Daarnaast zitten er verschillende beveiligingen ingebouwd die in geval van brand automatisch in werking treden. Zo zijn de deurrubbers van een materiaal dat flink uitzet bij hitte. Die klemmen de deuren erg vast zodat er geen vlammen van buiten in kunnen komen.
De deuren kun je open wel vastzetten maar zodra er hitte in de buurt komen smelten er loden blokjes die de deurklemmen normaal vast houden en vallen de deuren dicht.
Hetzelfde geldt voor een speciale uitschuifbare lade met opvangcapaciteit voor vloeistoffen. Staat deze buiten de deur getrokken dan schuift hij automatisch de kast in. Ook de twee bovenste vaste laden vangen eventueel vloeistoffen op.

Al met al maakt deze kast het opslaan van benzine een stuk eenvoudiger en de lege vaten kunnen we inleveren bij de leverancier. Dus we zijn ook nog een duurzaam bezig en hoeven al die lege kannetjes niet bij het vuilnis te gooien.

In de toekomst graag nog een speciale oplaadkast voor het uitdijende aantal accu's dat ook een risico op brand is.

Het Schootsveldje:

er zit nog steeds schot in!

Op 10 juli j.l. opende Wethouder Susanne Schilderman van Openbare Ruimte en Groen – met een daverend kanonschot – nou ja, daverend, het kanon sputterde een beetje – het Schootsveldje aan de Bastionweg. In haar toespraak liet ze haar tevredenheid blijken over het feit dat Fort Blauwkapel, als onderdeel van het Unesco Werelderfgoed, nu eindelijk een schootsveld rijker was. Het parkje, als verbindingszone tussen het Noorderpark en het noordoostelijk gedeelte van de stad, zag ze als een mooie tuin voor buurtbewoners die klein behuisd zijn en hun ommetje willen maken. Maar ze zag ook de ecologische waarde van het veldje. Ze sprak grote waardering uit voor de mensen die bij de totstandkoming betrokken waren. Vleutenaren waren in het verleden nogal eens bang dat Utrecht Vleuten over zou nemen, nu moet Utrecht oppassen dat Vleuten De Meern Utrecht niet overneemt!
Dries Willems bedankte namens Landschapsbeheer in het bijzonder Emiel Fonville, beleidsadviseur Recreatie en Groen van de gemeente, voor zijn tomeloze inzet om samen met ons, enkele Fortbewoners en andere gemeentelijke diensten in korte tijd – een half jaar slechts– dit nieuwe natuurgebiedje tot stand te brengen.

Al vrij snel konden we zien dat het terrein van kale vlakte veranderde in een ware bloemen- en plantenzee. Frans Coolen van de KNNV inventariseerde half augustus al 64 soorten wilde planten, een enorm aantal in zo'n korte tijd.
Ook in de poel bleef, ondanks de langdurige droogte, steeds water staan en bij flinke regenbuien stroomt die goed vol. Zelfs de grote lisdodde en de grote waterweegbree zijn er al in gesignaleerd.

Wat we ook gesignaleerd hebben is een krat met volle en lege flessen bier, die een groepje nachtbrakers daar bij een bankje had achtergelaten voor volgend gebruik. Laten we hopen dat deze plek hier geen vaste stamkroeg wordt.

Een eerste onderhoudsbeurt hebben we al aan het terrein gegeven door riet te maaien, bramen te steken, ongewenste planten weg te halen en troep op te ruimen. Er zullen er nog een paar volgen dit jaar, om het achterterrein te maaien, een aantal struiken te planten en om te snoeien, vooral rondom de bunker. Bij het Initiatievenfonds Overvecht loopt een aanvraag voor vergoeding van de kosten die we dit jaar nog maken. De vergunningen om de hekken te verplaatsen zijn inmiddels verleend door Prorail. Nu nog wachten op de uitvoering en de financiering daarvan. Maar zoals het er nu naar uitziet, gaat ook dat lukken!

Dries en Jacqueline

De excursie 26 september

Bij de zoektocht naar een beschikbare en geschikte locatie een paar maanden geleden was veel tijd en overleg nodig. Uiteindelijk is de gewenste plek, of eigenlijk plekken, gevonden en wel in de gemeente Werkendam. Deze gemeente ligt in de provincie Noord-Brabant aan de Merwede.

De eerste plek voert ons naar Fort Altena, direct gelegen aan de A27, een paar km na de brug over de Merwede bij Gorinchem. Mits je niet met een vrachtwagen komt, is deze locatie gemakkelijk te bereiken. Fort Altena maakt deel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en staat sinds 2021 op de UNESCO Wereld Erfgoedlijst. Deze verdedigingslinie bestaat uit 45 forten, 6 vestingen, 2 kastelen en talloze kazematten, schuilplaatsen, sluizen en waterwerken. De waterlinie was in gebruik tussen 1815 en 1940 en is 85 km lang, 3 tot 5 km breed en strekt zich uit tussen Muiden en de Biesbosch.

Fort Altena is in 1847 gebouwd, maar had toen nog niet haar hedendaagse vorm. Destijds bestond het alleen uit een toren, een ronde aarden verdedigingswal en een gracht van ongeveer 26 meter breed met een ophaalbrug. Vanaf het dak van de toren kon met kanonnen worden geschoten, verder waren in de toren schietgaten aangebracht. Als gevolg van militaire techniek en tactiek werd zo'n 30 jaar later de toren uitgebreid tot een bastion; aan weerszijden van de toren werd een kazerne opgetrokken. Tevens werden er 4 remises gebouwd, waarin het geschut en de munitie werden opgeslagen. De introductie van de brisantgranaat in 1885 maakte de gemetselde forten achterhaald. Er werd besloten de forten niet meer te verbeteren. In plaats daarvan werd gekozen voor de ontwikkeling van een mobiel leger. Tijdens de Eerste Wereldoorlog en in het begin van de Tweede was het fort in staat van paraatheid. Soms waren er tot 300 man aanwezig. Er hebben echter geen gevechten plaatsgevonden. In 1951 verloor Fort Altena haar status van verdedigingswerk. Defensie bleef het fort echter wel gebruiken.

In 2003 is Fort Altena overgegaan naar het Brabants Landschap. Sindsdien is er veel gebeurd wat betreft herstel en restauratie. Er is een klein, leuk museum, waarin je veel van de geschiedenis van het Fort kunt terugvinden. Ook is er een fraai buitenterrein van ca 8 ha.

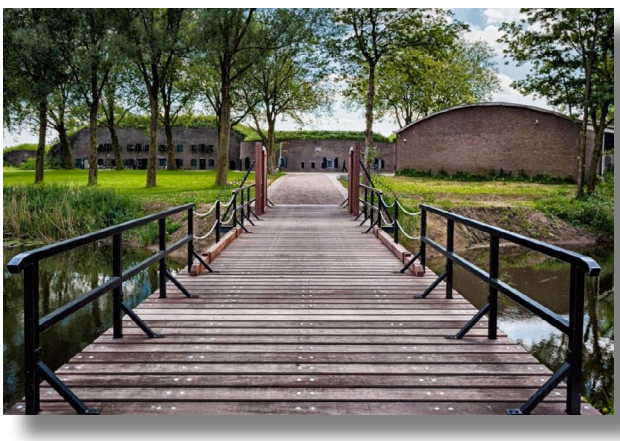
De tweede locatie ligt aan de Hilweg (nr. 2) in de Biesbosch en heet het Biesbosch Museum Eiland. In 2015 is het museum ingrijpend verbouwd en ligt op een nieuw gevormd eiland. Naast een fraai museum, waarin de geschiedenis van de Biesbosch (ontstaan, gebruik, maar ook planten en dieren enz.) uitvoerig belicht wordt, is deze locatie ook het startpunt van een vaartocht met een zogenaamde fluisterboot. Door zijn zeer geringe diepgang kan deze boot door de ondiepste kreken varen.

Hans van Aartrijk

Landschapsbeheer
Vleuten - De Meern

